

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ГУМАНІТАРНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ
ФАХОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ

Розробник:
Сизоненко Наталія,
завідувач кафедри гуманітарних і
соціальних дисциплін, к. філол. н.,
доцент

Гарант ОПП:
Дедушно Алла,
к. філол. н., доцент, доцент кафедри
гуманітарних і соціальних
дисциплін

Полтава, 2023 р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Теорія літератури
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Вибіркова фахова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
Контактні дані розробників, залучених до викладання	<i>Викладач:</i> Сизоненко Наталія, к. філол. н., доцент <i>Контакти:</i> ауд. 456 (навчальний корпус № 4) e-mail: nataliia.syzonenko@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/syzonenko-nataliya-mykolayivna
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність Освітня програма	035 Філологія <i>ОПП Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська</i>
Попередні умови для вивчення дисципліни	дисципліни, які передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми: «Вступ до мовознавства», «Сучасна українська літературна мова».

1. Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: вивчення теоретико-методологічного контексту науки про літературу та формування системи філологічних знань з урахуванням сучасних підходів, новітніх напрямків та специфіки теорії літератури як галузі знань.

Основні завдання навчальної дисципліни: формування вмінь і навичок системно-цілісного розуміння і аналізу художніх творів; опанування прийомами аналізу літературних текстів у взаємодії теоретичних моделей та художньої практики.

Компетентності:

Інтегральна

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямків, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

Програмні результати навчання:

ПР 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов (перша – англійська, друга – німецька), історію світової літератури і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПР 13. Аналізувати й інтерпретувати твори світової художньої літератури, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.

ПР 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПР 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

Програма та структура навчальної дисципліни**Структура (тематичний план) навчальної дисципліни**

Назви тем	Кількість годин			
	Денна форма 035 Філол бд 2022			
	усього	серед них		
л		п	с.р.	
Тема 1. Теорія літератури як наука. Основні напрями зарубіжного літературознавства XIX – XX ст.	14	2	2	10
Тема 2. Новітні напрями і течії у літературознавстві	16	2	4	10
Тема 3. Художня література як вид мистецтва	14	2	2	10
Тема 4. Художній образ і знак	16	2	4	10
Тема 5. Проблеми форми і змісту в літературі	16	2	4	10
Тема 6. Автор і читач	14	2	2	10
Тема 7. Генерика і генологія літератури	16	2	4	10
Тема 8. Літературний процес. Літературні напрями	14	2	2	10
Усього годин	120	16	24	80

Оцінювання результатів навчання**Форми контролю результатів навчання**

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування	Виконання практичних завдань	Виконання завдань самостійної роботи	Виконання тестових завдань	
ПР 8	3	12	5	2	22
ПР 13	3	12	9	3	27
ПР 15	3	12	9	3	27
ПР 16	3	12	6	3	24
Разом	12	48	29	11	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування	виконання практичних завдань	виконання завдань самостійної роботи	виконання тестових завдань	
Тема 1. Теорія літератури як наука. Основні напрями зарубіжного літературознавства XIX – XX ст.	1	4	3		8
Тема 2. Новітні напрями і течії у літературознавстві	2	8	3		13
Тема 3. Художня література як вид мистецтва	1	4	3		8
Тема 4. Художній образ і знак	2	8	3		13
Тема 5. Проблеми форми і змісту в літературі	2	8	3		13
Тема 6. Автор і читач	1	4	3		8
Тема 7. Генерика і генологія літератури	2	8	3		13
Тема 8. Літературний процес. Літературні напрями	1	4	8	11	24
Разом	12	48	29	11	100

Шкала та критерії оцінювання опитування для 035 Філол _бд_2022

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання	Критерії оцінювання
З'ясувати, зміст яких понять розкривають запропоновані визначення. Завдання передбачає перевірку теоретичного матеріалу, зокрема основних ключових слів теми. Здобувачеві пропонується з'ясувати зміст 1 теоретичного поняття. 1 бал×12 опитувань = 12 балів	1 бал	надано правильну відповідь стосовно поняття; зво знає й розуміє основні поняття, теорії та концепції теорії літератури, уміє застосовувати їх у професійній діяльності; знає й розуміє загальні властивості літератури як мистецтва слова.
	0,5 балів	надано частково правильну відповідь стосовно поняття; зво частково знає й розуміє основні поняття, теорії та концепції теорії літератури, частково уміє застосовувати їх у професійній діяльності; частково знає й розуміє загальні властивості літератури як мистецтва слова.
	0 балів	надано неправильні відповіді або відповіді на завдання не надано; зво не знає й не розуміє основні поняття, теорії та концепції теорії літератури, не уміє застосовувати їх у професійній діяльності; не знає й не розуміє загальні властивості літератури як мистецтва слова.

**Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань
для 035 Філол бд 2022**

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання	Критерії оцінювання
Виконання навчальних завдань практичного характеру. 4 бали×12 завдань= 48 балів	4 бали	Практичне завдання виконано правильно; зво знає й розуміє основні поняття, теорії та концепції теорії літератури, уміє застосовувати їх у професійній діяльності; знає й розуміє загальні властивості літератури як мистецтва слова; уміє здійснювати літературознавчий аналіз
	2-3 бали	Практичне завдання виконано правильно, допущено не більше двох помилок; зво частково знає й розуміє основні поняття, теорії та концепції теорії літератури, частково уміє застосовувати їх у професійній діяльності; частково знає й розуміє загальні властивості літератури як мистецтва слова; частково уміє здійснювати літературознавчий аналіз
	1 бал	Практичне завдання виконано частково; допущено не більше п'ятих помилок; зво недостатньо знає й розуміє основні поняття, теорії та концепції теорії літератури, недостатньо уміє застосовувати їх у професійній діяльності; недостатньо знає й розуміє загальні властивості літератури як мистецтва слова.
	0 балів	Практичне завдання не виконано або виконано неправильно; допущено понад шість помилок; зво не знає й не розуміє основні поняття, теорії та концепції теорії літератури, не уміє застосовувати їх у професійній діяльності; не знає й не розуміє загальні властивості літератури як мистецтва слова; не уміє здійснювати літературознавчий аналіз

**Шкала та критерії оцінювання завдань самостійної роботи
для 035 Філол бд 2022**

Тип / опис завдання	Критерії оцінювання	Шкала оцінювання
Виконати практичні завдання 3 бали×8 завдань+ 5 балів×1 завдання=29 балів	Практичне завдання виконано правильно; зво знає й розуміє основні поняття, теорії та концепції теорії літератури, уміє застосовувати їх у професійній діяльності; знає й розуміє загальні властивості літератури як мистецтва слова; уміє здійснювати літературознавчий аналіз	3/4-5 балів
	Практичне завдання виконано частково; допущено не більше трьох помилок; зво частково знає й розуміє основні поняття, теорії та концепції теорії літератури, частково уміє застосовувати їх у професійній діяльності; частково знає й розуміє загальні властивості літератури як мистецтва слова; частково уміє здійснювати літературознавчий аналіз	2/3 бали

	Практичне завдання виконано частково; допущено не більше п'яти помилок; зво недостатньо знає й розуміє основні поняття, теорії та концепції теорії літератури, недостатньо уміє застосовувати їх у професійній діяльності; недостатньо знає й розуміє загальні властивості літератури як мистецтва слова.	1 бал
	Практичне завдання не виконано або виконано неправильно; допущено понад шість помилок; зво не знає й не розуміє основні поняття, теорії та концепції теорії літератури, не уміє застосовувати їх у професійній діяльності; не знає й не розуміє загальні властивості літератури як мистецтва слова; не уміє здійснювати літературознавчий аналіз	0 балів

**Шкала та критерії оцінювання виконання тестових завдань
для 035 Філол_бд_2022**

8 – 11 балів – зво знає й розуміє основні поняття, теорії та концепції теорії літератури, уміє застосовувати їх у професійній діяльності; знає й розуміє загальні властивості літератури як мистецтва слова; уміє здійснювати літературознавчий аналіз;

3 – 7 бали – зво частково знає й розуміє основні поняття, теорії та концепції теорії літератури, частково уміє застосовувати їх у професійній діяльності; частково знає й розуміє загальні властивості літератури як мистецтва слова; частково уміє здійснювати літературознавчий аналіз;

1 – 2 бали – зво недостатньо знає й розуміє основні поняття, теорії та концепції теорії літератури, недостатньо уміє застосовувати їх у професійній діяльності; недостатньо знає й розуміє загальні властивості літератури як мистецтва слова;

0 балів – зво не знає й не розуміє основні поняття, теорії та концепції теорії літератури, не уміє застосовувати їх у професійній діяльності; не знає й не розуміє загальні властивості літератури як мистецтва слова; не уміє здійснювати літературознавчий аналіз

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання	Максимальна кількість балів
<p>Закрите завдання із простим множинним вибором (одновибіркове). Варіант 1, 2: завдання № 1,3, 4, 5, 7. Загалом – 5 завдань. Завдання складається з основи та трьох – чотирьох варіантів відповідей, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо здобувач вищої освіти вибрав і позначив відповідь у такий спосіб: 1. В</p>	<p>0 або 1 бал: 1 бал, якщо вказано правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.</p>	5
<p>Закрите завдання із простим множинним вибором (багатовибіркове). Варіант 1, 2: завдання № 6. Загалом – 1 завдання. Завдання складається з основи та чотирьох – семи варіантів відповідей, з яких кілька правильних. Завдання вважається виконаним, якщо здобувач вищої освіти вибрав і позначив відповідь у такий спосіб: 2, 3, 7</p>	<p>0 або 1 або 2 бали: 1 бал, якщо вказано кожну правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.</p>	2

<p>Закрите завдання на перехресну відповідність. Варіант 1, 2: завдання № 9. Загалом – 1 завдання. Завдання складається з основи та двох стовпчиків інформації, позначених цифрами (ліворуч) і буквами (праворуч). Виконання завдання передбачає встановлення відповідності (утворення «логічних пар») між інформацією, позначеною цифрами та буквами. Завдання вважається виконаним, якщо здобувач вищої освіти поряд із цифрою (від 1 до 5) записав букву (від А до Д) у такий спосіб: 1. А; 2. В; 3. Д; 4. Г...</p>	<p>0 або 1 або 2 або 3 або 4 бали: 1 бал – за кожен правильно встановлену відповідність («логічну пару»); 0 балів – за кожен неправильно встановлену відповідність, якщо не вказано жодної правильної відповідності («логічної пари») або відповіді на завдання не надано.</p>	<p>4</p>
<p>Максимальна кількість тестових балів</p>	<p>11</p>	

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 120.

Кількість кредитів – 4,0.

Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. У разі відсутності здобувача вищої освіти на практичних заняттях з поважної причини (документальне підтвердження) надається право відпрацювати пропущене заняття, у разі відсутності без поважних причин – здобувач вищої освіти не одержує бали за практичне заняття і позбавлений права на їхнє відпрацювання.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті, перед опануванням цієї навчальної дисципліни. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні, набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproporyadok22.pdf>

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Презентації, відеоролики.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Білоус П. Теорія літератури: підруч. Київ: Альма-матер, 2013. 328 с.

2. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури: підруч. /за наук. ред. Олександра Галича. Київ: Либідь, 2005. 488 с.
3. Короткий тематичний літературознавчий словник. Ч. IV: Напрями, школи, течії в теорії літератури : навчальний посібник ; 4-те вид. / уклала Галина Білик. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2021. 128 с.
4. Підпригора С. В. Українська експериментальна проза ХХ - початку ХХІ століть: "неможлива" література [Текст] : автореф. дис. ... д-ра філол. наук : 10.01.01, 10.01.06 / Підпригора Світлана Володимирівна ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2019. 40 с.
5. Ференц Н.С. Теорія літератури і основи естетики : навч. посіб. / Н.С. Ференц. Київ : Знання, 2014. 511 с.

Допоміжні

1. Сизоненко Н. М. Індивідуально-авторські модифікації архетипів дому, бездомності, недому, антидому, дому-мрії в романі Василя Шевчука «Прощання з самим собою». Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка : Філологічні науки. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. 2019. Вип. № 1 (89). С. 118–124.
2. Сизоненко Н. М. Перітекстові елементи роману Р. Іваничука «Черлене вино». Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка : Філологічні науки. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. 2018. Вип. № 1 (87). С. 148–152.
3. Сизоненко Н. М. Сократівський діалог у повісті Василя Шевчука «Навчитель істини»: комунікативно-прагматична організація мовленнєвого жанру. *Філологічні студії : Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету : зб. наук. праць*. Вип. 16 / [редкол. : Ж. В. Колоїз (відп. ред.), П. І. Білоусенко, А. З. Брацкі та ін.]. Кривий Ріг : ФОП Маринченко С. В., 2017. С. 431–443.
4. Сизоненко Н. М. Цикл «Під вічним небом» В. Шевчука як метатекст. *Літературний процес: методологія, імена, тенденції: зб. наук. пр. (філол. науки)* / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка ; редкол.: О. Є. Бондарева, О. В. Єременко, С. О. Євтушенко, І. Р. Буніятова та ін. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. № 9. С. 152–157.
5. Ткаченко А. О. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства) : підруч. для студ. вищ. навч. закл. з гуманіт. спец. філологія, журналістика, літературна творчість / А. О. Ткаченко; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. 2.вид., випр. і доп. – Київ: ВПЦ "Київський університет", 2003. 448 с.
6. Художній світ сучасної української літератури [Текст] : навч. посіб. / Світлана Жила, Ольга Лілік. Чернігів : Десна Поліграф, 2017. 371 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України з віртуальною бібліографічною довідкою: <http://chl.kiev.ua>
2. Гундорова Т. Постколоніальний роман генераційної травми та постколоніальне читання на Сході Європи [URL:http://uamoderna.com/md/hundorova-postkolonial-novel-generational-trauma](http://uamoderna.com/md/hundorova-postkolonial-novel-generational-trauma)
3. <http://litera-ua.livejournal.com>
4. <https://vsiknygy.net.ua/>
5. Методичні поради до вивчення курсу «теорія літератури (ідеї, концепції, школи)» для здобувачів ОП «Українська мова та література» СО «Магістр» / уклад. В. А. Просалова. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2021. 52 с. URL: